

Márk evangéliuma

Lekció: Mal. 3.13-24
Textus: Mk. 9.2-13

2010. dec. 19. Advent 4.
Gazdagrét

A dicsőség íze („Látsz-e valamit?” 3.)

„Látsz-e valamit?” – tette fel a kérdést Jézus a vaknak, miután egyszer rátette kezeit, hogy meggyógyítsa őt. Ő csak félig látott, ezért Jézus másodszor is imádkozott érte. Márk evangélista szerkesztésében ez a gyógyítás több mint egy vak helyreállítása: annak jelképes kifejezése, hogy a tanítványok lelki szemei csak lassan, fokozatosan nyílnak meg arra, hogy kicsoda Jézus valójában. A vak meggyógyításának története egy olyan szakaszt nyit meg az evangéliumban, amelynek középpontjában Jézus küldetése, ill. a tanítványok értetlensége áll. Péter, miután kimondja, hogy Jézus a Messiás, nyomban vaknak bizonyul, amikor Jézus közelgő szenvedéséről, haláláról és feltámadásáról beszél. Jézus háromszor is megteszi ugyanezt, és tudjuk jól, hogy látszólag eredménytelen. A tanítványok csak a feltámadás után értik meg, hogy miért kellett a Messiásnak meghalnia. Nem véletlen, hogy Márk evangélista ezt a nagyobb egységet egy másik vak meggyógyítása történetével zárja (10.46-52).

A központi kérdés tehát továbbra is: látsz-e valamit? A mai szakasz elbeszélése szerint Jézus olyat láttat három tanítványával, amit emberi szem nem láthat. Megmutatja dicsőségét, isteni lényét. Egy pillantást enged a színpalak mögé, egy pillantást abba, ahogy a dolgok a mennyei, isteni valóság szerint vannak, és ami az élet mindennapjaiban el van rejtve a szemünk előtt. Ez azonban nem csak egy látás. Nyilvánvalóan nem arról van szó, hogy Péter, Jakab és János látnak valami csodálatosat a hegyen, és azt kívülről, mintegy objektív módon szemlélik. Az isteni dicsőséget nem úgy látjuk, mint egy filmet, egy képet, egy szép tájat. Amikor Isten megengedi, hogy dicsőségéből valamit meglássunk, az sokkal inkább egész lényünket megragadó tapasztalat, mély átélés, mint pusztán valaminek megtekintése. Talán jobban kifejezi ezt az érzékelést az ízlelés képe. A tanítványok a hegyen kóstolják, ízlelik Jézus isteni dicsőségét. Ma arról szeretnék szólni, hogy mi is a „dicsőség íze.” Hogyan és miért adja Jézus három tanítványának ezt a különös „vallásos élményt”? Mi az ilyen élmény, tapasztalat szerepe abban, ahogy megnyílik a Jézust keresők szeme – egykor és most? Mi az, amit megad, és mi az, amit nem a lelki élmény, a dicsőség érzékelése?

I. A „dicsőség íze” a tanítványok számára

Hogyan tapasztalják Péter, Jakab és János az isteni dicsőséget a hegyen? Először meg kell jegyeznünk azt, hogy a történetnek számos olyan motívuma van, amely visszavezethető arra, amikor Isten dicsősége leszállt a Sínai hegyre az Egyiptomból való kivonulás után (2Móz. 24). A hegy, Jézus ragyogó elváltozása, a felhő, amelyben megjelenik az Úr és amiből megszólal, mind mind erősítik a párhuzamot. Isten dicsőségének megjelenése nem ismeretlen a tanítványok előtt. Nyilvánvaló, hogy

amikor átéli Jézus elváltozását, azt, hogy tündöklő fehérre válik ruhája, hogy megjelenik Illés és Mózes (aki ott volt a Sínain), valamint felhő támad, amiből hang hallatszik, tudják hova kötni azt, amit tapasztalnak. Egyszer csak azt élik át, hogy ami eddig bibliaismeret volt számukra, Isten csodálatos munkája a múltban, annak váratlanul a közepébe csöppentek. Nem is akárhogyan, hanem éppen Jézus, a Messiás által. A dicsőség nem pusztán fényesség, tűz, ragyogás, mint egykor a Sínain; az isteni dicsőség Jézusból sugárzik. Úgy látják Jézust, ahogy Jézust soha senki sem láthatja testi szemeivel. Benső, mindenki szemei előtt elrejtett isteni dicsősége ebben a különös pillanatban mintegy „átizzik” rajta, egy pillanat erejéig lehull a lepel, ami takarja szent isteni lényét. Ugyanakkor, még egyszer, beléjük van írva, hogy ez a megjelenés Isten dicsőségének a megjelenése az Írások szerint, ezért tudják hova kötni a tapasztalatot (és nem kezdenek el pl. UFÓkról értekezni...).

Másodszor, amint Jézus elváltozik, és Isten dicsősége megjelenik, egy pillanatra élet, halál és örökkévalóság kérdéseiről is lehull a lepel: megjelennek Illés és Mózes. Mintha e világ korlátai félretétnének, hogy felragyogjon szemeik előtt Isten uralmának valósága: akik az Úrban mentek el, még mindig élnek. Mózes, aki által Isten a törvényt adta, Illés, aki az Ószövetség legnagyobb csodáit tette, és nem meghalt, hanem elragadtatott, nem enyésztek el, hanem Isten dicsőségében élnek, és beszélgetnek Jézussal, aki mindegyiknél hatalmasabb.

Hogyan hatott a tanítványokra ez a különleges tapasztalat? Péter így szólt: *„Mester, jó nekünk itt lenniük, készítsünk ezért három sátrat: egyet neked, egyet Mózesnek, egyet Illésnek.”* Bár Márk hozzáteszi, hogy *„mert nem tudta, mit mondjon, annyira megrettentek”*, ami nem különösebben meglepő, mégis nem járunk távol a valóságtól, ha azt mondjuk, Péter szerette volna megörökíteni a pillanatot. Akár arra vonatkozik a javaslat, hogy lakozzanak ott a hegyen Jézus, Illés és Mózes, akár csak – amint egyes bibliamagyarázók gondolják – egyfajta emlékmű készítési szándék volt Péterben, akár a messiási idők beköszöntését akarta aláhúzni azzal, hogy sátrakban laknak, mint egykor, a pusztai vándorlás idején, Péter azt mondja erről a vallásos tapasztalatról, a dicsőség ízéről: *„jó nekünk itt.”* A legjobb lenne itt maradni, és örökké élvezni az isteni dicsőséget. A legjobb lenne soha vissza nem térni oda, ahol nem látunk téged és ezt a világot leplezetlenül, ahol még minden alá van vetve a hiábavalóságnak és nyomorúságnak. Aki kóstolja Isten dicsőségének ízét, tudja, hogy igazából erre, és nem másra vágyik. Ugyanakkor, milyen érdekes, amilyen váratlanul jött, ugyanolyan hirtelen el is múlt a különleges látás: *„hirtelen, amint körülnéztek, már senki mást nem láttak maguk mellett, csak Jézust egyedül.”* Ők szerettek volna berendezkedni, de Jézus csak egy múló pillantást engedett nekik.

Miért éri a tanítványokat ez a tapasztalat? Nyilvánvaló, de mégis fontos megjegyeznünk, azért, mert Jézus ezt készítette számukra elő: *„maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, felvitte őket külön egy magas hegyre...”* Jézus részéről mindenképpen céltudatosítást szükséges feltételeznünk. Nem véletlenül „szaladtak bele” a tanítványok ebbe az élménybe, hanem Jézus maga látta fontosnak, hogy megtörténjen velük. Nem kétséges, mindez része annak, ahogy majd megnyílik a szemük, és felismerik, hogy az, aki szenvedni fog, meghal és feltámad, nem más, mint a mindenható Isten az ő dicsőségében.

Továbbá, a dicsőség tapasztalásával, látásával, átélésével egy üzenetet is kapnak az Atyától, amely megerősíti, hogyan viszonyuljanak Jézushoz: „*Ez az én szeretett Fiam, reá hallgassatok!*” Gondoljunk bele, milyen hatással lehet egy ilyen körülmények között elhangzó felszólítás a tanítványokra! Megerősíti őket, és engedelmességre hívja őket. Ennek kifejtésére még visszatérek.

Látnunk kell még a dicsőség megtapasztalásának a korlátjait is. A már említett korlát az, hogy csak egy pillantást enged a leplezetlen isteni valóságba, de hirtelen elmúlik. A másik korlát, hogy nem ad teljes megértést a tanítványoknak. Jézus megparancsolja nekik, hogy „*senkinek el ne mondják, amit láttak, hanem csak akkor, amikor már az Emberfia feltámadt a halottak közül.*” Márk hozzáteszi: „*Meg is jegyezték jól ezt az ígét, de tanakodtak maguk között: mit jelent feltámadni a halottak közül.*” Ez, valamint a következő beszélgetés Illés eljövételének ószövetségi megjövendöléséről, valamint arról, hogy Jézus szerint ez Keresztelő Jánosban megtörtént, mind arra mutat rá, a tanítványok bár kóstolták a dicsőség ízét, még közel sem értenek és látnak mindent. Jézus azonban továbbra is tanítja őket.

II. A „dicsőség íze” ma

A kérdés, hogy Péter, Jakab és János tapasztalata egyedülálló-e, vagy ahhoz hasonlót átéltek, átélnek mások is? Ha nem is a testben jelen lévő Jézussal, de a Szentlélek munkája által más újszövetségi szereplők is kóstolták a „dicsőség ízét.” Pál apostol beszél arról, hogy egy alkalommal elragadtatott a harmadik édig, amely alkalmával kimondhatatlan beszédeket hallott (2Kor. 12.1-4). Nyilvánvalóan olyan különleges vallásos tapasztalatról beszél az apostol nagyon szűkszavúan, amely során rendkívüli módon érzékelte Isten dicsőségét. János apostol Patmosz szigetén történt elragadtatásáról többet tudunk (Jel. 1.9kk). Ő a ragyogó, fenséges, dicsőséges Jézust látja maga előtt, aki hatalmas és erőteljes hanggal szólítja meg, és bízza meg üzenetének leírásával. Említhetjük még István vértanút is, akinek arca úgy ragyogott, mint egy angyalé (Apcsel. 6.15), és látta az eget megnyílván, és az Atya és Jézus dicsőségét – halála órájában (Apcsel. 7.55-56).

Mégis, szeretném, ha egy nagyot lépnénk az egyháztörténelemben, és meghallhatnánk Jonathan Edwards (1703-1758) tapasztalatát majd néhány gondolatát az isteni dicsőség modern kori megtapasztalásáról. Jonathan Edwardsra, az amerikai puritán lelkipásztorra és tudósra a következők miatt esett a választásom: 1. Edwards Amerika mai napig egyik legnagyobb filozófusa és gondolkodója, aki semmiképpen nem vádolható sekélyes rajongással; 2. Edwards maga is átélte azt, amit a teológusok lelki ébredésnek neveznek, és amely időket úgy lehet jellemezni, hogy „a menny lejön a földre” (saját gyülekezetében, Northamptomban 1734-35 között, majd az ún. Nagy Ébredés aktív részese); 3. Edwards tudományos igényű munkát írt azokról a különleges lelki tapasztalatokról, amelyek az ébredéseket jellemzik, azzal a céllal, hogy megkülönböztesse az igazat a hamistól („A Faithful Narrative of the Surprising Work of God”); 4. végezetül Edwards a református teológia örökségében állt.

Jonathan Edwards nem csak megfigyelte, leírta és elemezte, hogyan élték át gyülekezetében többen is Krisztus dicsőségének megjelenését, hanem saját tapasztalatáról is beszél: „*Egyszer, még 1737-ben kilovagoltam az erdőbe, és miután,*

szokásomhoz híven egy csendes helyen a lóról leszállván magasztos elmélkedés és imádság céljából sétálni indultam, csodálatos látomásom volt az Isten és ember között közvetítő Fiú dicsőségéről, valamint az ő csodálatos, nagyszerű, teljes, tiszta és édes kegyelméről és szeretetéről, önfeladó és gyengéd oltalmazásáról. Ez a kegyelem, mely oly nyugodtnak és édesnek látszott ugyanakkor egek felett valónak is tűnt. Krisztus személye leírhatatlanul tökéletesnek érződött, mely tökéletesség elég nagy volt ahhoz, hogy minden gondolatot és elképzelést magába szippantson. Mindez megítélésem szerint egy óráig tarthatott, mely időt nagyrészt könnyek árában és hangos zokogással töltöttem el. A lélek felbuzdulását éreztem, ami olyan, mint kiürülten és leigázottan a porban feküdni, és egyedül Krisztussal megtelni, szent, tiszta szeretettel szeretni őt, bízni benne, benne élni, szolgálni, követni őt, és megszenteltetni, megtisztítani egy isteni és mennyei tisztaság által. Számos más alkalommal is támadt ilyen látomásom és ezek minden esetben hasonló hatással voltak rám.” (www.graceonlinelibrary.org Jonathan Edwards and the Crucial Importance of Revival by Dr. Martyn Lloyd-Jones)

Mi a jelentősége a dicsőség íze kóstolásának? Vajon miért adja Jézus dicsőségének átélését egy-egy pillanatra ma is? Miért „megy fel a függöny” Isten csodálatos világossága, hihetetlen kegyelme és szeretete előtt egy-egy pillanatra, amely pillanatok mégis az örökkévalóság előízét hordozzák számunkra? Jonathan Edwards gondolatai alapján a következőket fogalmazhatjuk meg ([Sermon: A Divine and Supernatural Light](#)).

Először is létezik egy olyan természetfeletti és lelki világosság, amit Isten közvetlenül közöl az ember lelkével, és ez a világosság vagy ismeret teljesen más, mint amit természetes eszközök útján elnyerhetünk. Aki lelkileg megvilágosított, az nem pusztán értelmében hiszi, hogy Isten dicsőséges, de Isten dicsőségének érzete, érzése megjelenik a szívében. Az ilyen ember nemcsak racionálisan tudja, hogy Isten szent, és a szentség jó dolog, de érzékeli Isten szentségének csodálatos voltát. Nem pusztán spekulatív módon tudja, hogy Isten kegyelmes, de betölti szívéét az a felett való gyönyörűség, hogy az Úr ilyen kegyelmes. Kétféle tudás van tehát Isten jóságáról, mondja Edwards, amelyre ő az embert képessé tette. Az egyik a fogalmi ismeret, amit megtanulunk, a másik a szív észlelése, amikor az gyönyörködik Isten jósága jelenlétében. Ebben az utóbbi – és elengedhetetlen – ismeretben Isten a tapasztalaton keresztül részeltet. Ez semmiképpen nem azt jelenti, hogy ez az ismeret független lenne Isten ígétől, annak igazságától. Sőt, csak Isten ígéje által lehet lelki világosságunk. Isten ígéből tudjuk, hogy Krisztus kegyelmes, megbocsátó, szabadító, ugyanakkor csak ha ezek a gondolatok már ott vannak bennünk, tudnak megelevenedni úgy, amint Edwards példájából is láttuk. És meg kell, hogy elevenedjenek! Ez a megelevenedés pedig nem más, mint a Léleknek az a csodálatos munkája, amikor egyszer csak felragyogtatja előttünk Krisztus dicsőségét, megkóstoltatja velünk a dicsőség ízét. Utána már nem pusztán fogalom Krisztus dicsősége, hanem olyan érzet, ami meghatározza a szívet.

Miért olyan döntő ez a „kóstoló”? Azért, mert egyedül ez a tapasztalat az, ami képes legyőzni az emberben lévő mindenféle istenellenes előítéletet, elhárítja az akadályokat. Amikor megváltozik a szív, mert az ember kóstolta Jézus dicsőségét, mint a tanítványok a hegyen, bár még sok mindent nem ért, de már kész alázatosan megnyílni és elfogadni az Isten ígéje igazságát. Milyen gyakran találjuk magunkat

szemben azzal, hogy valaki tele van kérdésekkel az evangéliummal kapcsolatban, és úgy tűnik, nem tud megnyugtató választ kapni, de amikor egyszer csak megérinti Isten Lelke, amikor átjárja a szívét Jézus dicsősége, amikor megtapasztalja az Úr szeretetét és kegyelmét, semmivé foszlanak a kérdései és kétségei. (Ill. Alpha hétvége – „összeáll a kép”)

Jézus dicsőségének megtapasztalása szomjúságot is kelt. Innentől az, aki eddig csak akadékoskodott, Isten igazságának és a Bibliának buzgó kutatója és tanulmányozója lesz. Nem ritka, hogy a „dicsőség íze” kóstolása után az értelme is tisztul, elevenedik, és amit eddig nem értett, azt immáron megérti, és nagy gyönyörűségére van. Ami eddig érdektelen volt, az mindennél fontosabbá válik. Az értelme és a szíve is vágyik Jézus után. A tanítványok még a hegyről lefelé még nem értik, hogy milyen feltámadásról beszél Jézus, de az biztos, hogy érzékelik ennek fontosságát, és minden erejükkel meg akarják őt érteni és ismerni.

Jézus dicsőségének tapasztalása azt is megadja, hogy tudod, mi az az egyetlen igaz valóság, az az egyetlen igaz szeretet, amire szíved szomjazik – hiszen szomjazik, mert a csodálatos tapasztalás elmúlik. De mi marad a szívedben a „dicsőség íze kóstolása” után? Mire vágysz innentől? Aki megkóstolta, ha csak egy pillanatra is, Jézus dicsőségének édes, gyönyörűsége és megalégítő voltát, az egy óriási ajándékkal lett gazdagabb: különbséget tud tenni szíve hiábavaló, hamis és valóságos, igaz vágyai között. Az igaz jelenlétében a hamis lelepleződik. A valóságos kóstolásakor megérezed, hogy milyen silány a pótszer, és erőt kapsz arra, hogy elvesd magadtól azt. Ha tudod, hogy milyen gyönyörűsége és megalégítő jelenlétében lenni, hogy milyen világosan elválnak akkor az érték a szeméttől, az igaz a bűnöstől, óriási segítséget kapsz ahhoz, hogy nemet mondj a bűnnek. Látod annak szánalmas és hazug, ugyanakkor Krisztus csodálatos és valóságos voltát. Segít az engedelmisségben, hiszen neked is szól: „*Ez az én szeretett Fiam, reá hallgassatok!*”

Végezetül pedig, mintegy buzdításul most, amikor Isten dicsőítésében és magasztalásában leszünk együtt, álljon itt egy másik idézet Edwardstól, egy olyan személyről, akinek megadatott Jézus dicsőségének lelki látása: „*Különösképpen erőteljesen kívánt két dolgot: hogy az alázatban és imádatban egyre tökéletesebb legyen. Tette és lelke gyakran mintegy azért kiáltott, hogy Isten előtt magát megalázhassa, és őt imádhassa nagyobb szeretettel és alázattal. A tette gyakran lenyűgözte és zaklatottá tette az a gondolat, hogy a szentek a mennyben tökéletes alázatosságban és az ő trónusa előtt leborulva imádják Istent. A személy nagy gyönyörűségben magasztalta éneken Istent és Jézus Krisztust, azzal a kívánsággal, vajha lehetne ez az élet egy Istent magasztaló, szakadatlan dicsőítő ének.*” Ámen!

(Jonathan Edwards: Ébredés az egyházban,
<http://www.pardi.ro/puritan/jedwards/jedwards3.html>)